

CATÁLOGO DE INSTRUMENTOS DE REFLEXIÓN PARA A NAVEGACIÓN DO MUSEO PROVINCIAL DO MAR DE SAN CIBRÁN (LUGO)

Fátima Braña Rey
Abril 1996.

RESUMO

O presente traballo pretende ser un catálogo dos instrumentos de reflexión que garda o Museo Provincial do Mar. Esta baseado no traballo de inventario que levei a cabo coma bolsreira da Consellería de Cultura. A mais de incluír datos do inventario do museo, recollimos información das persoas vencelladas ós propietarios das pezas e/ou ós donantes e depositarios. Dado que a maior parte da información contida, no inventario e neste traballo, ven das entrevistas realizadas, algúns dos datos aportados non teñen unha confirmación documental precisa. Esta falta ten a súa causa en que o noso obxectivo con este traballo é, unicamente, presentar estas pezas e contribuir, deste xeito, á difusión do noso patrimonio. O esquema de presentación das pezas responde ó interese de contextualizalas no presente (coma obxectos museables) e no pasado (na súa vida activa). Así, a categoría "Historia da peza" é un pequeno resumo da vida laboral do derradeiro propietario do instrumento, e se é posible, dos buques nos que traballou contextualizando a utilidade que tivo a peza no espacio e no tempo.

RESUMEN

Este traballo pretende ser un catálogo de los instrumentos de reflexión que custodia el Museo Provincial do Mar. Esta basado en el trabajo de inventario que realicé como becario de la Consellería de Cultura. Además de incluir datos del inventario del museo recojimos información de las personas vinculadas a los propietarios de las piezas y/o a los donantes y depositarios. Dado que la mayor parte de la información que contienen, el inventario y este trabajo, proceden de las entrevistas realizadas, algunos de los datos presentados no tienen una confirmación documental precisa. La causa de este fallo está en que nuestro objetivo es presentar estas piezas y contribuir, de este modo, a la difusión de nuestro patrimonio. El esquema de presentación de las piezas responde al interés de contextualizarlas en el tiempo presente (como objetos museables) y en el pasado (en su vida activa). Así, la categoría "Historia da peza" es un pequeño resumen de la vida laboral del último propietario del instrumento y, si es posible, de los buques en los que trabajó, contextualizando la utilidad que tuvieron las piezas en el espacio y en el tiempo.

CATÁLOGO DE INSTRUMENTOS DE REFLEXIÓN PARA A NAVEGACIÓN DO MUSEO PROVINCIAL DO MAR

1.- Descripción das partes dos octantes e dos sextantes.

Os octantes son instrumentos de reflexión o mesmo que os sextantes. Isto quere dicir, que as medidas tómanse a partir da reflexión da luz ou dun obxecto nun xogo de espellos, baseándonos na ley física que nos di que o ángulo de incidencia é igual o de reflexión. Foron inventados en 1731 polo xeómatra inglés Juan Hadley. Consisten nun sector de 45, é dicir, a octava parte dun círculo co arco dividido en noventa partes iguais ou medios graos. Estas divisións no aparello correspóndense cun grado na observación.

Os materiais máis empregados na súa construción son o cobre e a madeira para o corpo central e o marfil, e a prata e o pratino para as partes graduadas. Tamén emprégase o latón para as pezas que suxeitan os espellos e nos parafusos.

Un octante consta dun corpo ou sector en forma de triángulo cun arco na base e outro na medianía. Na súa parte traseira ten tres pes nos vértices para apoialo na súa caixa e un mango que fai máis fácil a utilización do instrumento.

O limbo ou arco graduado é unha placa plana e circular donde vai trazada a graduación. Xeralmente os grados van marcados de dez en dez e cada un deles subdivídese en seis partes iguais cun valor de dez minutos cada unha.

Nos lados do triángulo estan os vidrios e no oposto a pínula. O espello grande é un vidro azogado de caras perfectamente planas e paralelas que vai colocado nunha caixa ou armadura atornillada á aliada, no vértice central. O espello pequeno esta colocado no radio que corresponde ó final da graduación. É un vidro de caras paralelas con dúas partes. A parte máis próxima ó corpo do instrumento esta azogada e recolle as imaxes do espello grande. A outra parte é máis elevada e diáfana e por ela vense os obxectos directamente. Este espello é móbil gracias a dous parafusos, un situado na parte posterior do instrumento e o outro esta detrás da parte azogada. Entre os dous espellos hai tres ou catro modificadores (modificadores medios), vidrios móbis de cores, que serven para debilitar a luz das imaxes vistas por reflexión no espello pequeno. Tamén detrás do espello pequeno hai outros tantos modificadores (modificadores posteriores) que dismíñen o brillo do horizonte ou do astro que miramos directamente. A pínula consiste, nos instrumentos do museo, nun pequeno disco de latón con dous pequenos buratos a través dos cales miramos os espellos dende o lado oposto do triángulo. Os axustes dos espellos con respecto ós obxectos que estamos a observar faise a partir da aliada, a cal traduce as observacións en grados e minutos.

A aliada é unha regla plana e móbil de bordes rectilíneos que vai dende o vértice superior do instrumento ata o arco graduado. O extremo que esta sempre en contacto co limbo ten unha ventá cunha pequena regra incorporada para medir as marcacións. Esta regra chámase nonio e ven sendo un micrómetro que permite ler as fraccións. Para evitar os reflexos das luces no nonio pode haber enriba da venta unha lupa e/ou un cristal esmerilado.

Os sextantes tamén miden a altura dun astro sobre o horizonte ou o ángulo que forman dúas visuais dirixidas a puntos distintos. Pero a diferenza dos octantes, un sextante ten un valor do arco de medida de 60, é dicir, a sexta parte do círculo. Son instrumentos máis novos que os octantes e permiten unhas lecturas máis axustadas pola soli-

dez da súa construción. Normalmente os materiais que levan son ferro, cobre e prata os máis modernos, pero hai pezas de madeira máis antigas.

Nas pezas do museo temos que os sextantes aparecen cun anel circular dobre, invención dos Sres. Torres, que é o soporte no que poñemos a pínula, o anteollo de galileo e o anteollo inversor. Estes tres elementos non son máis que tres tubiños de laton cun tipo de lentes específico en cada caso.

A pínula é un tubiño curto con dous buracos, un en cada extremo e de diámetros distintos. O anteollo de Galileo ten forma acampanada e ten un campo de visión reducido. Para enfocalo hai que ir introducindo, máis ou menos, o tubo do ocular ata que vexamos os obxectos claramente. É o que se utiliza máis comunmente, xa que serve para tomar as alturas do sol e das estrelas. O anteollo inversor ou astronómico ten un obxectivo acromático composto por dous ou tres cristais e un ocular de dous cristais. Toma o seu nome de que invirte as imaxes e a través dunha retícula con catro fios que forman un cadrado no centro da visión. Os sextantes segundo o tipo de nonio que leven poden ser tipo Plath, nonio ou horizonte artificial.

Os sextantes e os octantes son de uso exclusivo dos patróns. Polo xeral utilizábanse dos veces ó día. Unha entono ás dez da mañá para tomar a lonxitude e outra ó mediodía, a meridiana. Eran instrumentos moi caros debido ó traballo de precisión que necesitaban polo que o máis común entre os patróns e os gardamariñas era mercalo xa usado nos portos nos que se daban cambios de tripulación. Deste xeito é moi difícil rastrear as orixes das pezas e datar as transaccións de que foron obxecto. Así e todo, intentamos presentar as pezas da forma máis completa posible atendendo as distintas características de cada unha delas

2.- Listado das pezas existentes.

OCTANTES OU CABRIAS:

Nº 680 Doazón e propiedade de D. Balbino Paleo Vidal.

Nº 681 Caixa.

Nº 682 Depósito de Dna. Araceli e D. Daniel López Sánchez.

Propiedade de D. Daniel López Fra.

Nº 683 Caixa.

Nº 684 Depósito de D. Francisco Paleo Álvarez.

Propiedade de D. Francisco Paleo Gómez.

SEXTANTES:

Nº 685 Depósito e propiedade de D. José Correa González.

Nº 686 Caixa.

Nº 687 Doazón e propiedade de D. Marcelino Mosquera Vidal.

Nº 688 Caixa.

Nº 690 Depósito e propiedade de D. Francisco Paleo Álvarez.

Nº 691 Caixa.

Nº 692 Doazón de D. Marcelino Bermúdez Fra.

Propiedade descoñecida.

Nº 693 Caixa.

Nº 694 Compra de Dna. Ana Paleo Gómez.

Propiedade de D. Juan Escandell/ D. Francisco Paleo Gómez.

Nº 695 Caixa.

3.- Catálogo.**Nome:** Octante**Nº inventario:** 680 Ref. 681**Materiais empregados:** Madeira, metal dourado, marfil e cristal.**Data de fabricación:** Descoñecida.**Descrición:** O corpo consta de cinco pezas de madeira negra. Na parte traseira ten tres pes metálicos. A aliada presenta un eixo perpendicular ó plano do instrumento que vai dar a ventá da peza con parafusos de axuste e de presión na parte posterior. Limbo de marfil incrustado no arco cos extremos rematados en punta. Ten tres modificadores medios.**Dimensións:** Alto: 30 cm.
Largo: 24,7 cm.
Ancho: 7,9 cm.**Decoración/ Figuras do corpo central:** Triangular simple.**Estado de conservación/ Funcionalidad:** Regular/Nula.**Ubicación/ Referencia topográfica :** IV Sala, vitrina nº 6 na montaxe de 1994.**Forma de ingreso:** Doazón.**Fonte de ingreso:** D. Balbino Paleo Vidal (Balbino de Paleo).**Data de ingreso:** Entorno a 1970 - 1975.**Valor:** De antigüidade.**Lugar de execución:** Descoñecido.**Procedencia:** San Cibrao, Cervo, Lugo.**Tipo:** Nonio ou gardamariña.**Taller:** Manufatura.**Inscripción/ Marcas:** "W. Stirling".**Historia da peza:** A peza pertenceu a D. Balbino Paleo Vidal nado en 1891, San Cibrao. Foi patrón de embarcacións de cabotaxe como o Tres Mariás, un bergantín-goleta de tres paos e noventa toneladas. Estes barcos tiñan coma rutas habituais o Cantábrico e a de Levante. Levábase madeira de pino e eucalipto cara Asturias e volvían con carga xeral, ou ben traían sal de Levante e recollían carga xeral. Inmediatamente despois da guerra mandou barcos pesqueiros coma o Marenchu que tiña base en Xixón. Morreu ós cincuenta e nove anos de idade.**ESTUCHE:****Nº inventario:** 681

O estuche é de madeira. Ten forma cónica e abre horizontalmente. No exterior ten dous peches de garfo e un de chave. Esta sen vernizar no interior e tampouco vai forrado. Non presenta topes nin construcións na base interna polo que o instrumento vai solto.

Nome: Octante.

Nº inventario: 682 Ref. 683

Materiais empregados: Madeira, metal dourado, marfil e cristal.

Data de fabricación: Descoñecida.

Descrición: O corpo consta de cinco pezas de madeira negra. Na parte traseira tiña tres pes metálicos dos cales fálta-lle un. No arco do medio hai unha incrustación de marfil e por un dos seus costados sae un aplique tamén de marfil. A aliada é totalmente plana e sinsela, non ten parafuso de axuste nin de presión. Limbo e nonio son de marfil. O limbo vai incrustado no arco e presenta os extremos redondeados. Ten tres modificadores medios.

Dimensiones: Alto: 32,3 cm.
Largo: 26,7 cm.
Ancho: 7,7 cm.

Decoración/ Figuras do corpo central: Triangular simple.

Estado de conservación/ Funcionalidad: Regular/Nula.

Ubicación/ Referencia topográfica : IV Sala, vitrina nº 6 na montaxe de 1994.

Forma de ingreso: Dépósito.

Fonte de ingreso: Dna. Mª Araceli e D. Daniel López Sánchez.

Data de ingreso: 23 - Novembro - 1994.

Valor: De antigüidade

Lugar de execución: Cork (Irlanda).

Procedencia: Xixón (Asturias).

Tipo: Nonio ou gardamariña.

Taller: T. Bennett optician. (Irlanda).

Inscripción/ Marcas: "T. Bennett Cork" (No arco medio do corpo).

"T. Bennett optician Manufacturer of every description of mathematical philosophical instrument. 124, Patrik street. Cork. Cleaner and repaired quadrants compasses, telescopes, barometers" (No estuche).

Historia da peza: O octante foi propiedade de D. Daniel López Fra (Daniel de puchos) nado na vila de San Cibrao no concello de Cervo. A súa vida laboral comenza sendo Xefe de Negociado na Mariña civil con distintos destinos. Tras a Guerra Civil exerce coma patrón de buques de cabotaxe e apartires de 1941 traballou para a empresa Casas Otero de Bilbao levando os barcos da compañía coma o Chueca, Tercio San Miguel, Begoña etc. Estes buques facían ruta cara a Levante dende Asturias ou o País Vasco.

ESTUCHE:

Nº inventario: 683

Caixa cónica truncada vernizada no interior e no exterior. Fondo dun ala irregular. Leva nun lateral un peche de chave e outro de garfo. Interior valeiro e sen forro.

Nome: Octante.

Nº inventario: 684.

Materiais empregados: Madeira, metal dourado, marfil e cristal.

Data de fabricación: Descoñecida.

Descrición: O corpo consta de seis pezas de madeira negra. Os lados do triángulo van unidos por unha barra na que vai incrustada e pegada unha lámina de marfil. Esta barra e o arco van suxeitas por outras dúas barras paralelas entre si e perpendiculares ó medio. Na parte traseira ten tres pes metálicos. A aliada presenta un eixo perpendicular ó plano do instrumento que remata pouco antes de chegaren á ventá da peza que conta con parafusos de axuste e de presión na parte posterior. Limbo de marfil incrustado no arco cos extremos redondeados, o nonio tamén é de marfil. Ten tres modificadores medios e tres posteriores.

Dimensiones: Alto: 32 cm.
Largo: 27 cm.
Ancho: 9 cm.

Decoración/ Figuras do corpo central: Triangular con dúas barras no medio.

Estado de conservación/ Funcionalidad: Regular/Nula.

Ubicación/ Referencia topográfica : IV Sala, vitrina nº 6 na montaxe de 1994.

Forma de ingreso: Dépósito.

Fonte de ingreso: D. Francisco Paleo Álvarez.

Data de ingreso: Posterior a 1987.

Valor: De antigüedade.

Lugar de execución: Londres (Gran Bretaña).

Procedencia: San Cibrao, Cervo, Lugo.

Tipo: Nonio ou gardamariña.

Taller: Descoñecido.

Inscripción/ Marcas: “ J. Smith. 126, Wapping. London” (no arco do medio).

Historia da peza: Perteneceu a D. Francisco Paleo Gómez, fillo de D. Balbino Paleo Vidal e nado na vila de San Cibrao, comezou a navegar moi novo co seu pai en buques de vela. Fixose patrón e mandou buques de cabotaxe coma o Andro ou o Airoso.

Nome: Sextante

Nº inventario: 685 Ref. 686

Materiais empregados: Metais, prata, plástico e cristal.

Data de fabricación: Descoñecida.

Descrición: Corpo metálico rugoso e negro. Na parte traseira ten un asa de plástico, dous pes finos nos vértices dos lados e un groso no central. Son metálicos e dourados. A aliada, do mesmo material que o corpo, é plana cunhas pinzas que fan de parafuso de axuxte e de presión ó mesmo tempo. O nonio é prateado e presenta un tambor que indica os minutos e as fraccións. O limbo é unha placa de metal branco cos extremos doutro metal dourado, ocupa todo o arco. Ten catro modificadores medios e tres modificadores posteriores. Ven co anteollo de galileo.

Dimensiones: Alto: 24 cm.
Largo: 22 cm.
Ancho: 12 cm.

Decoración/ Figuras do corpo central: Círculos.

Estado de conservación/ Funcionalidad: Bo/Boa.

Ubicación/ Referencia topográfica : IV Sala, vitrina nº 6 na montaxe de 1994.

Forma de ingreso: Dépósito.

Fonte de ingreso: D. José Correa González.

Data de ingreso: Entre 1975 e 1988.

Valor: De compra = 7000 pts.

Lugar de execución: Gran Bretaña.

Procedencia: San Cibrao, Cervo, Lugo.

Tipo: Plath.

Taller: Kelvin Hughes.

Inscripción/ Marcas: "Kelvin Hughes Ltd. Made in Great Britain".

Historia da peza: Foi mercada de segunda mán polo donante nos Efectos Navales Andrade en Vigo e usada na motonave Rio Duero e durante o seu traballo como patrón en distintos buques nos anos 60.

ESTUCHE:

Nº inventario: 686

Caixa cúbica de cor clara e vernizada exteriormente. Na frontal ten un peches de chave e a asa metálica.

Nome: Sextante

Nº inventario: 687 Ref. 688

Materiais empregados: Madeira, metal dourado, marfil e cristal.

Data de fabricación: Segundo cuarto do século XIX, 1848.

Descrición: O corpo consta de seis pezas de madeira oscura. Os lados do triángulo van unidos por un arco inverso no que vai incrustada e pegada unha lámina de marfil que no centro ten un parafuso dourado. Esta barra e o arco van suxeitas por outras dúas barras paralelas entre si e perpendiculares ó medio. Na parte traseira ten tres pes metálicos e un asa de madeira oscura. A aliada presenta un eixo perpendicular ó plano do instrumento que remata pouco antes de chegaren á ventá da peza. Conta con parafusos de axuste e de presión na parte posterior, a mais dunha pequena lupa sobre a escala e que sae cun brazo dende á aliada. Limbo de marfil incrustado no arco cos extremos redondeados. O nonio tamén é de marfil. Ten catro modificadores medios e tres posteriorès. Na caixa veñen a pínula, o anteollo inverso e o anteollo de galileo.

Dimensiones: Alto: 27,2 cm.
Largo: 27 cm.
Ancho: 11 cm.

Decoración/ Figuras do corpo central: Triangular con dúas barras no medio.

Estado de conservación/ Funcionalidad: Regular/Nula.

Ubicación/ Referencia topográfica : IV Sala, vitrina nº 6 na montaxe de 1994.

Forma de ingreso: Doazón.

Fonte de ingreso: D. Marcelino Mosquera Vidal.

Data de ingreso: Entre 1975 e 1988.

Valor: De antigüidade.

Lugar de execución: Londres (Gran Bretaña).

Procedencia: San Cibrao, Cervo, Lugo.

Tipo: Nonio ou gardamaría.

Taller: George Incr.

Inscripción/ Marcas: "George Incr. 62, Wapping, London. Francisco Ramón López. 1848". (Na placa do arco do medio).

Historia da peza: Pertenceu ó donante quen embarcou os nove anos, en 1910, e os vinteun xa era patrón de buques de cabotaxe. Navegou no Avelino, San Luis, San Estanislao ou Monte Medela. Retirouse da vida activa entornando ó ano 1954.

ESTUCHE:

Nº inventario: 688

Caixa cúbica vernizada polo exterior con dous peches de garfio e un de chave. No interior ten diferentes topes para encaixar os anteollos. Os topes van forrados. Na parte superior interna ten a marca dunha etiqueta.

Nome: Sextante

Nº inventario: 690 Ref. 691

Materiais empregados: Metal dourado, prata, madeira e cristal.

Data de fabricación: Descoñecida.

Descrición: Corpo de metal dourado formado por dous triángulos superpostos. Na parte traseira ten un asa de metal co puño de madeira oscura, dous pes finos nos vértices dos lados e un groso no central. Son metálicos e dourados. A aliada presenta un eixo perpendicular ó plano do instrumento que remata pouco antes de chegaren á ventá da peza, a cal conta con parafusos de axuste e de presión na parte posterior, a mais dunha pequena lupa sobre a escala e que sae cun brazo dende á aliada e un cristal esmerilado que protexe á lectura do nonio. O nonio é moi fino e prateado o mesmo que o limbo. Hai parafuso de axuste e de presión na parte posterior do nonio. Ten catro modificadores medios e tres modificadores posteriores. Ven co anteollo de galileo, anteollo inverso e pínula na caixa.

Dimensiones: Alto: 23,6 cm.
Largo: 26,5 cm.
Ancho: 11 cm.

Decoración/ Figuras do corpo central: Doble capa/ Triangular simple.

Estado de conservación/ Funcionalidad: Regular/Nula.

Ubicación/ Referencia topográfica : IV Sala, vitrina nº 6 na montaxe de 1994.

Forma de ingreso: Dépósito.

Fonte de ingreso: D. Francisco Paleo Álvarez.

Data de ingreso: Posterior a 1987.

Valor: De antigüidade

Lugar de execución: Londres (Gran Bretaña).

Procedencia: San Cibrao, Cervo, Lugo.

Tipo: Nonio ou gardamariña.

Taller: Parkinson Frodsham.

Inscripción/ Marcas: "Parkinson Frodsham. 4, Change alley. London" (Na parte baixa do arco graduado).

Historia da peza: D. Francisco Paleo Álvarez é fillo de D. Francisco Paleo Gomez e natural de San Cibrao, Cervo. Foi patrón de embarcacións de cabotaxe.

ESTUCHE:

Nº inventario: 691

Caixa de forma cónica con dous peches de garfio e un de chave. Asa lateral de metal dourado. Vernizada no exterior e forro verde no interior.

Nome: Sextante

Nº inventario: 692 Ref. 693

Materiais empregados: Metal dourado, esmalte, marfil, madeira e cristal.

Data de fabricación: Descoñecida.

Descrición: Corpo de metal dourado con figuras curvas no centro. Na parte traseira ten un asa de metal co puño de madeira oscura, dous pes finos nos vértices dos lados e un groso no central máis curto. Son metálicos e dourados. A aliada presenta un eixo perpendicular ó plano do instrumento que remata pouco antes de chegaren á ventá da peza, de aquí sae un brazo que ramata nunha pequena lupa para ler con máis precisión o nonio. O nonio é de marfil o mesmo que o limbo, presentan manchas verdes. Hai parafuso de axuste e de presión na parte posterior do nonio. Ten catro modificadores medios e tres modificadores posteriores. Ven co anteollo de galileo e pínula na caixa.

Dimensións: Alto: 24,2 cm.
Largo: 23 cm.
Ancho: 9,7 cm.

Decoración/ Figuras do corpo central: Formas curvas.

Estado de conservación/ Funcionalidad: Regular/Nula.

Ubicación/ Referencia topográfica : IV Sala, vitrina nº 6 na montaxe de 1994.

Forma de ingreso: Doazón.

Fonte de ingreso: D. Marcelino Bermúdez Mon (Marcelino de cabanas).

Data de ingreso: Posterior a 1987.

Valor: Descoñecido.

Lugar de execución: Liverpool (Gran Bretaña).

Procedencia: San Cibrao, Cervo, Lugo.

Tipo: Nonio ou gardamariña.

Taller: William Gerrard.

Inscripción/ Marcas: "W. Gerrard. Liverpool" (No arco).

Historia da peza: Foi propiedade do donante nado en San Cibrao, Cervo en 1859. Patrón de buques de cabotaxe navegou no Santiago Álvarez, no Eduardo Domínguez, no Ártabro e no Roberto entre outros.

ESTUCHE:

Nº inventario: 693

Caixa de madeira vernizada na parte exterior e oscurecida na interior. Leva forro azul e varios toques e ocios para os accesorios do instrumento no interior.

Nome: Sextante

Nº inventario: 694 Ref. 695

Materiais empregados: Metais, esmalte, prata e cristal.

Data de fabricación: Descoñecida.

Descrición: Corpo de metal cobrizo esmaltado de negro. Esta composto por tiras moi finas que se cruzan formando figuras xeométricas coma rombos. Ten tres pes dous finos nos extremos e un ancho no centro da parte posterior do instrumento. A asa é de metal coa peza central en madeira oscura. O arco é de metal dourado, como o resto das partes, no que vai incrustada unha fina tira de metal prateado que é o limbo. O nonio tamén é prateado. A aliada presenta un eixo perpendicular ó plano do instrumento que remata pouco antes de chegaren á ventá da peza, de aquí, sae un brazo que ramata nunha pequena lupa para ler con máis precisión o nonio. Ten catro modificadores medios e tres modificadores posteriores. Ven co anteollo de galileo, anteollo inverso e pínula na caixa.

Dimensiones: Alto: 23,7 cm.
Largo: 27 cm.
Ancho: 10,3 cm.

Decoración/ Figuras do corpo central: Xeométricas.

Estado de conservación/ Funcionalidad: Bo/Nula.

Ubicación/ Referencia topográfica : IV Sala, vitrina nº 6 na montaxe de 1994.

Forma de ingreso: Compra.

Fonte de ingreso: Dna. Ana Paleo Gómez.

Data de ingreso: 8 - Novembro - 1972.

Valor: De compra = 4000 pts.

Lugar de execución: Rotterdam (Holanda).

Procedencia: San Cibrao, Cervo, Lugo.

Tipo: Nonio ou gardamariña.

Taller: Arbon Krap.

Inscripción/ Marcas: "Arbon Krap. Rotterdam". (No arco).

Historia da peza: A propiedade da peza non esta clara parece que poido ser de D. Juan Escandell patrón de embarcacións de cabotaxe que traballou para a empresa catalana de cerámica Cucurny que instaló unha fábrica en Burela e que tiña buques coma o Cabaleiro. Ou pode que fose de D. Francisco Paleo Gómez. D. Juan e D. Francisco tiñan unha relación de parentesco político xa que o primeiro casou coa irmá do segundo.

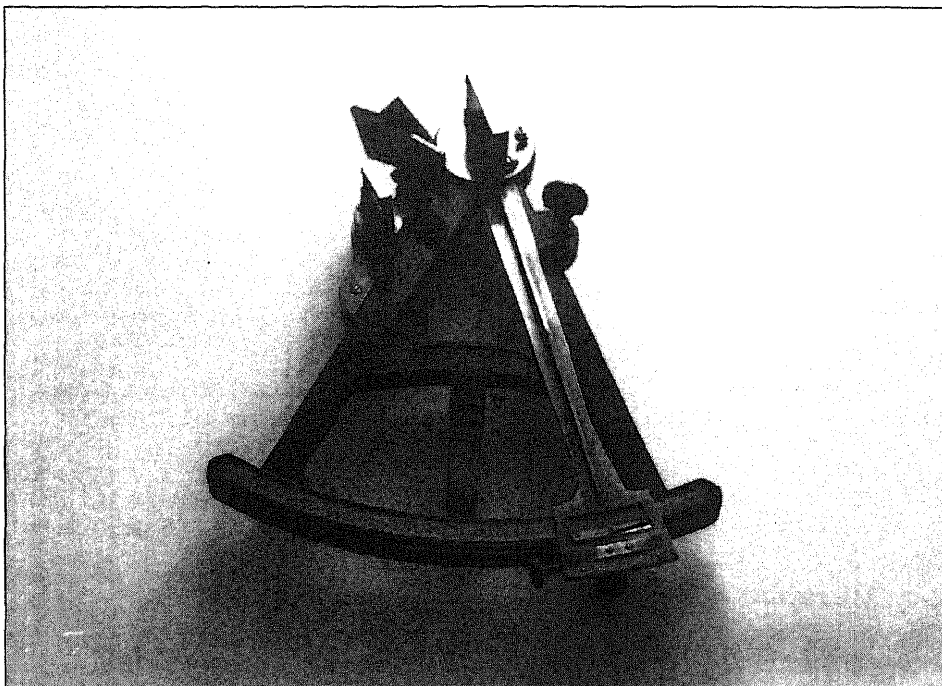
ESTUCHE:

Nº inventario: 695

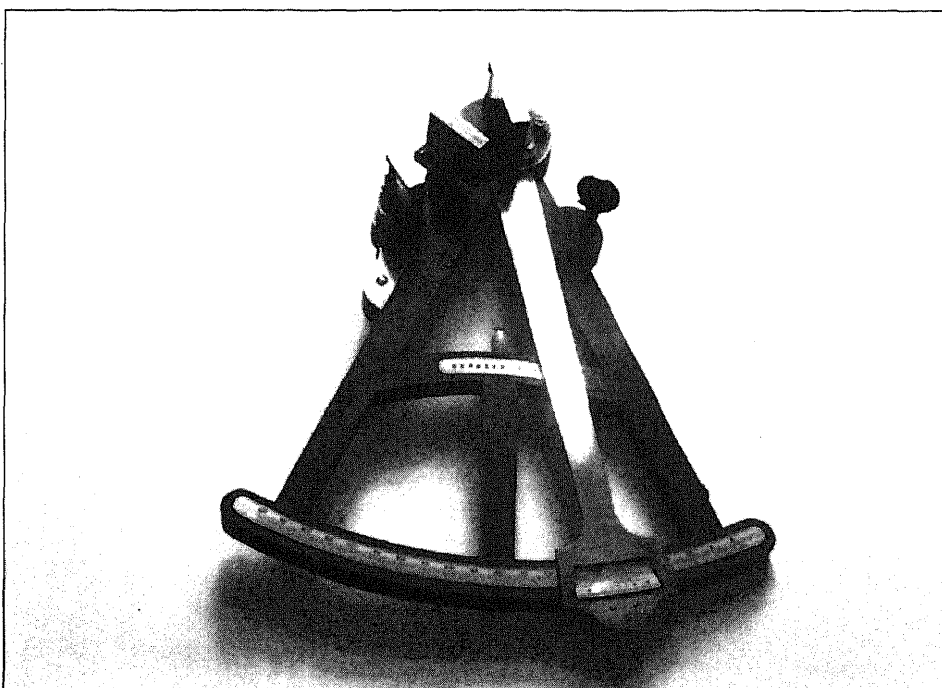
Caixa cónica forrada de felpa azul no interior. Vernizada. Ten distintos topes para suxeitar o instrumento e os seus complementos.

BIBLIOGRAFÍA:

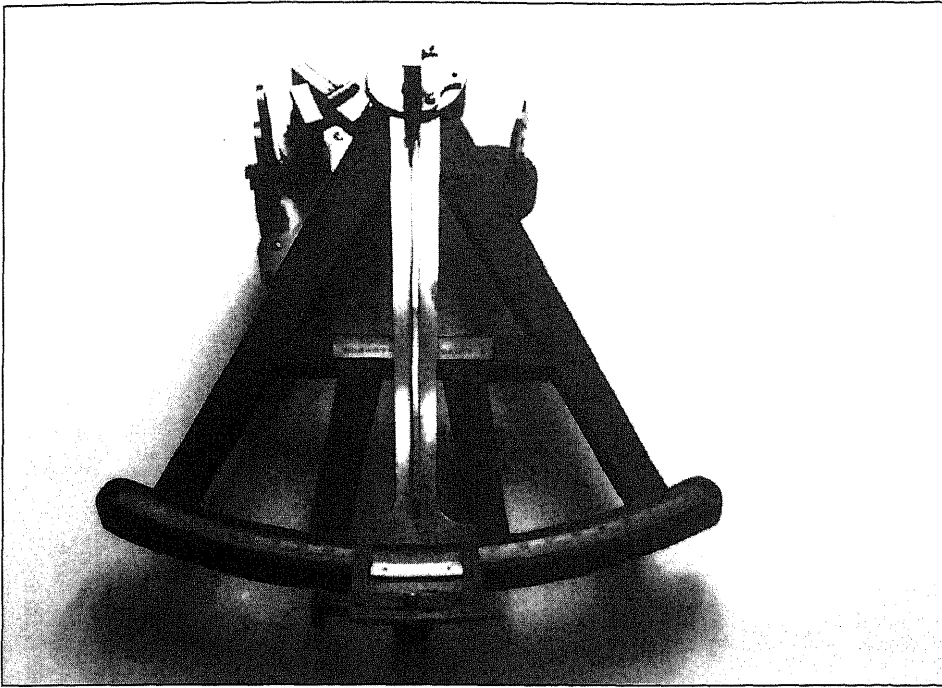
- ALTAMIRAS, J. *Navegación astronómica simplificada*. Ed. Noray. Barcelona, 1993.
- CONSELLERÍA DE PESCA. *Censo da flota pesqueira de Galicia* (Documento base). Ed. Xunta de Galicia.
- COSTA, J.B. *Patrón de embarcaciones de recreo*. Ed. J.B. Costa, 1990.
Patrón de yate. Formentera. Madrid, 1993.
- DIXON, C. *Navegación astronómica básica*. Ed. Paraninfo. Madrid, 1985.
- FERNÁNDEZ FONTECHA, F. *Curso de astronomía náutica y navegación*. Ed. Francisco Fernández. Cádiz, 1904.
- FIGUERAS, M. *Los instrumentos de abordó*. Ed. Noray. Barcelona, 1993.
- GARCÍA DE PAREDES, J. *El indispensable del patrón*. Ed. Fidel giro.
- GLENANS, G. *La navegación nocturna*. Tutor. Madrid, 1994.
- MOREU CUBRERA E MARTINEZ JIMENEZ. *Astronomía y navegación*. Tomo II. Madrid, 1987.
- MOREU CUBRERA, J. M. *Navegación astronómica para patrones de gran altura*. Ed. Dossat. Barcelona, 1993.
- PORTA, E., MONSERRAT, R.M., MORRAL, E. *Sistema de documentación para museos*. Ed. Generalitat de Catalunya, 1982.
- SOTO, E. E SUÁREZ, X. B. *Competencia de marineró*. Ed. Xunta de Galicia. Santiago de Compostela, 1990.
- SUBSECRETARÍA DE LA MARINA MERCANTE. *Lista Oficial de Buques de España*. 1959, 1960 e 1968.
- TERRY Y RIVAS, A. *Manual del navegante*. Ed. Ministerio de la Marina. Madrid, 1897.
- VICENTE VELA, V. *Historia marinera*. Ed. Instituto Social de la Marina. 1945.

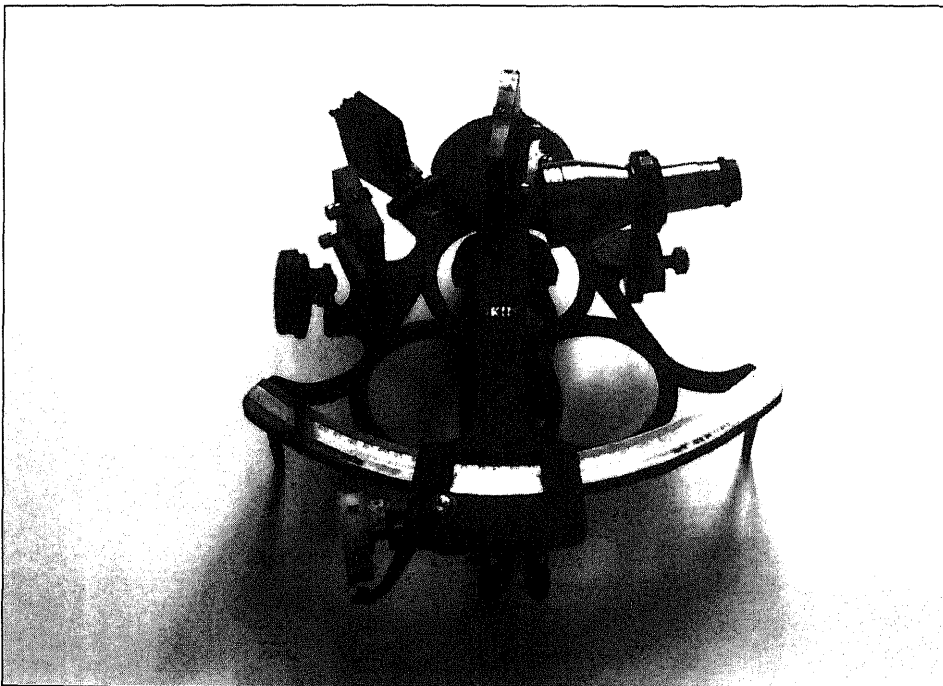
Octante nº 680

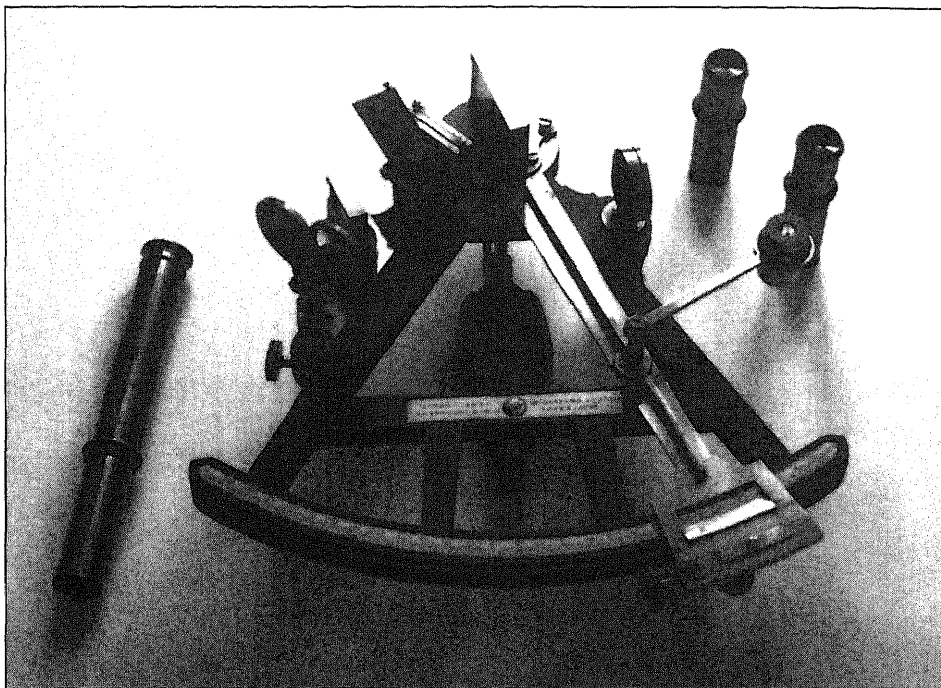
Octante nº 682

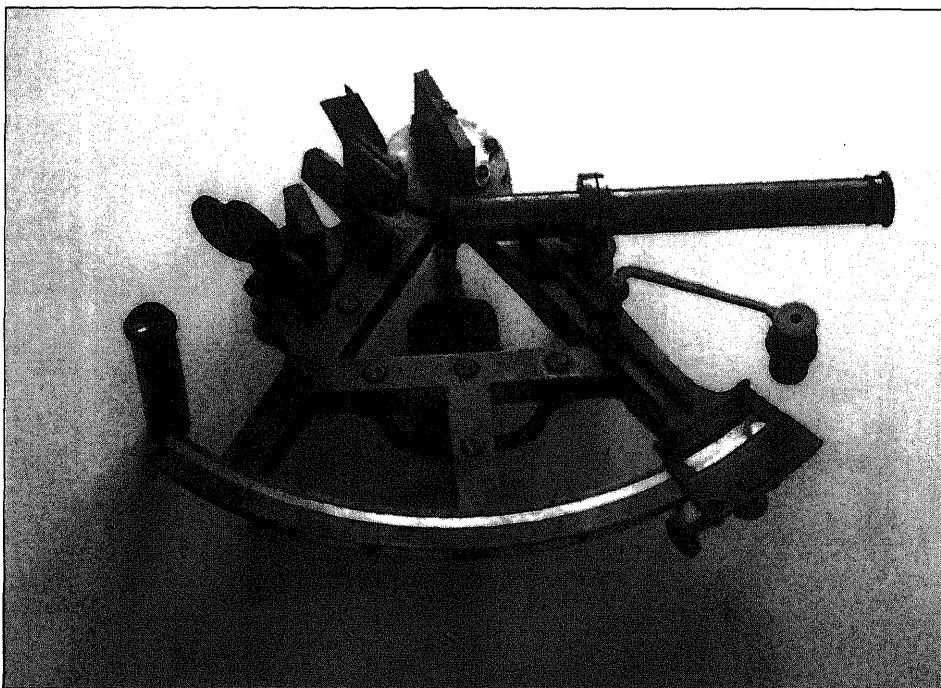
Octante nº 684

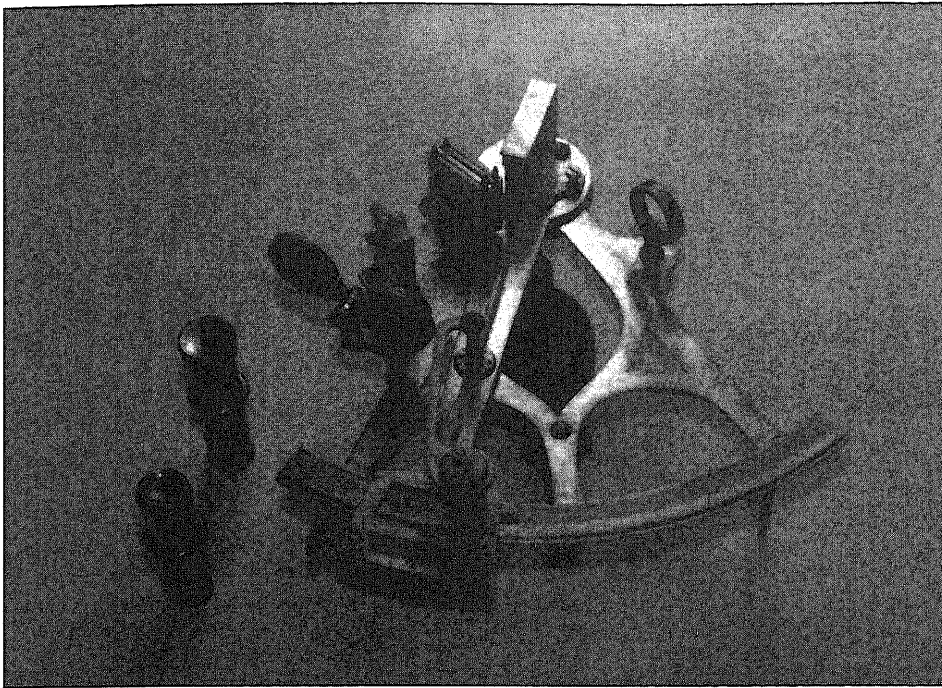
Octante nº 685

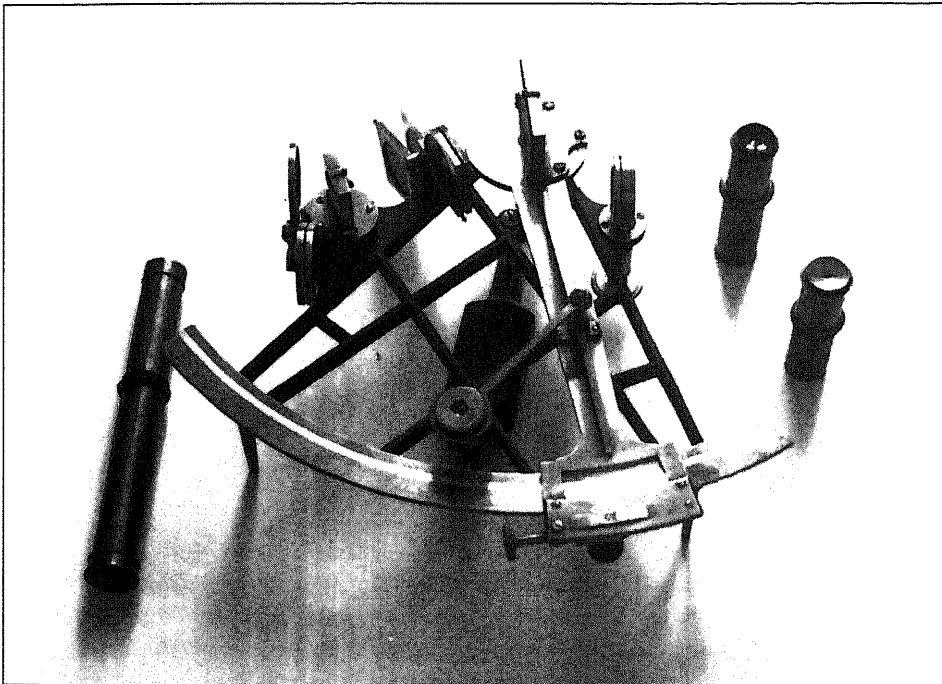
Octante n° 687

Octante n° 690

Octante nº 692

Octante nº 694